

GRUP ETKİLİLİĞİ ÖĞRETİM TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ

Yard. Doç. Dr. Münire ERDEN*

Öğrencilere sağlanan öğretim ortamı ve faaliyetleri öğrenci başarısını etkileyen önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle birçok eğitimci öğretim faaliyetlerini daha etkili bir hale getirmek için yeni öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmektedir. Saynergoji de J.S. Mouton ve R.R. Blake (1980) tarafından geliştirilen yeni bir öğretim yöntemidir.¹

“Saynergoji” (Synergogy) Latince “öğretimi paylaşmak için birlikte çalışma” anlamına gelen “Saynergagogy” sözcüğünden türetilmiştir. Bu yöntemde öğrenme, küçük gruplarda üyeler arasındaki yapılaştırılmış etkinlikler yoluyla gerçekleşir.

Saynergoji, bir çeşit öğrenciler arasındaki işbirliğine dayalı küçük gruplarla öğretim yöntemidir. Bu yöntemi diğer küçük gruplarla öğretim yöntem ve tekniklerinden ayıran başlıca özellikler şunlardır:

1. Öğrenciler, öğrenme desenleri ve araçları ile sistematik biçimde yönlendirilirler. Öğrencilerin okumaları gereken yazılı materyaller, ölçme araçları öğretmen tarafından dersin öğretim hedefleri doğrultusunda hazırlanır ve öğrencilere dağıtılır.

2. Takımın amaçları, yapacakları çalışmalar, üyelerin sorumlulukları önceden belirlenir ve bunlar tüm üyeler tarafından bilinir.

Saynergoji yönteminde dört temel öğretim deseni bulunmaktadır. Bunlardan ikisi bilişsel davranışların, diğerleri ise duyuşsal ve psikomotor davranışların öğretiminde kullanılır.

Bu araştırmada bunlardan bilişsel davranışların öğretilmesi amacıyla geliştirilen grup etkililiği öğretim tekniğinin etkililiği incelenmiştir.

Grup Etkililiği Öğretim Tekniği:

Bu öğretim tekniğinde öğrenciler 4-5 kişilik küçük takımlara ayrılır. Tüm öğrencilere öğretilmek istenilen konuyla ilgili yazılı materyal dağıtılarak, bireysel olarak materyali çalışmaları istenir. Bireysel çalışma

* Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

1. Mouton S. J. and Blake R.R. **Synergogy**. U.S.A.: Jossey-Bass Publishers, 1984.

bittikten sonra tüm öğrencilere konuyla ilgili çoktan seçmeli ya da kısa cevaplı sorulardan oluşan bir test verilir. Test maddeleri ilkönce öğrenciler tarafından bireysel olarak cevaplandırılır. Sonra, takım üyeleri bir araya gelerek soruları ve cevapları kendi aralarında tartışarak her soru için takımın doğru cevabını belirlerler. Bu işlem bittikten sonra, öğretmen soruların doğru cevaplarını takımlara dağıtır. Öğrenciler doğru cevaplarla kendi cevaplarını karşılaştırarak hem hatalarını tartışır hem de bireysel ve takım başarılarını değerlendirirler.

Bu teknikte, öğrencilerin bireysel ya da takım olarak testten aldıkları puandan çok takımın üyelerine sağladığı fayda önem taşımaktadır. Diğer bir anlatımla en başarılı takım, üyelerini en fazla geliştirendir. Takımın etkililiği ise $\frac{A - B}{C - B} \times 100$ formülü ile hesaplanır. Bu formülde A= Takım puanı, B= Takım üyelerinin bireysel puanlarının ortalaması, C= testten alınabilecek en yüksek puandır. Bu formülden en yüksek yüzdeyi elde eden takım birinci ilan edilir.

Bu teknikte bireysel çalışma ve değerlendirmeye yer verilmesi, öğrencilerin tümünün derse aktif katılımlarına ve grup içinde tartışmaya katılmaları için gerekli ön bilgileri kazanmalarına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, başarılı grubun seçiminde grup etkililiğinin gözönünde bulundurulması grup üyeleri arasında dayanışma ve işbirliğini arttırmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Yurt dışında, küçük gruplarla işbirliğine dayalı öğretim yöntem ve tekniklerinin etkililiği ile ilgili çeşitli konu alanlarında ve değişik yaş gruplarında öğrenciler üzerinde birçok araştırma yapılmıştır. Bu konudaki araştırmaların genel bir değerlendirmesini yapan Slavin E.R.² ve Sharon S.³ makalelerinde, işbirliğine dayalı öğretim tekniklerinin denendiği araştırmalardan farklı sonuçlar elde edildiğini, ancak araştırmaların çoğunda işbirliğine dayalı grupla öğretim tekniğinin daha etkili bulunduğu ya da bu yöntem ve teknikler ile geleneksel yöntem arasında öğrenci başarısı açısından anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varmışlardır.

Kaynak tarama çalışmaları sırasında saynergoji yöntemine ilişkin bir araştırmaya ise rastlanılmamıştır.

İşbirliğine dayalı grupla öğretim yöntem ve tekniklerinde öğrenciler arasındaki etkileşim önemli rol oynamaktadır.⁴ Öğrenciler arasındaki

2. Slavin, E. Robert, "Cooperative Learning". **Review of Educational Research**. Vol. 50, 1980, ss 315-342.
3. Sharon, Shlomo. "Cooperative Learning in Small Groups: Recent Methods and Effects on Achievement, Attitudes, and Ethnic Relations". **Review of Educational Research**. Vol. 50, 1980, ss. 241-271.
4. Webb, M. Noreen, "Student Interaction and Learning in Small Groups". **Review of Educational Research**. Vol. 52, 1982. ss 421-425.

etkileşimin niteliği ise öğrencilerin kültürel özelliklerinden etkilenebilir. Bu nedenle işbirliğine dayalı grupla öğretim yöntem ve tekniklerinin ülkemiz koşullarında ne derece etkili olabileceğinin araştırılmasında yarar vardır.

Bu araştırmada Saynergoji yönteminin, grup etkililiği öğretim tekniğinin etkililiği incelenmiştir. Bu teknik öğrencileri yönlendirme, tüm öğrencileri öğrenme işine katma ve öğrenciler arasında işbirliği sağlama açısından etkili görüldüğü için araştırma konusu olarak seçilmiştir.

PROBLEM

Bu araştırmada “Grup etkililiği öğretim tekniğinin öğrenci başarısı ve öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır.

Denenceler:

1. Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan grubun ortalama başarısı ile geleneksel yöntem uygulanan grubun ortalama başarısı arasında anlamlı bir fark yoktur.
2. Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan öğrencilerin ünite sonundaki başarı ortalamaları ile bir hafta sonraki başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.
3. Geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin ünite sonundaki başarı ortalamaları ile bir hafta sonraki başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

YÖNTEM

Araştırmada grup etkililiği öğretim tekniğinin öğrenci başarısı ve öğrenmenin kalıcılığı üzerindeki etkisini incelemek için deneysel yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın Denekleri:

Araştırma Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümünde “Sosyal Psikoloji” dersi alan 53 II. sınıf öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Öğrenciler şans yöntemiyle iki gruba ayrılmış ve yine şans yöntemiyle bu gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Ancak araştırmanın gerçek denekleri araştırmanın yürütüldüğü ders saatlerinde sınıfta bulunan deney grubundaki 27 öğrenci ile kontrol grubundaki 21 öğrencidir.

Araştırmanın kapsamına giren öğrenciler “Sosyal Psikoloji” dersini ilk kez almaktadırlar. Ancak, öğrencilerin I. sınıfta aldıkları “Psikolojiye Giriş” ve “Sosyolojiye Giriş” dersleri, bu dersin ön koşulu kabul edilebilir ve öğrencilerin bu derstteki başarılarının “Sosyal Psikoloji” dersindeki başarılarını etkileyebileceği düşünülebilir. Bu nedenle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin bu iki derstten aldıkları karne notları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı t testi ile test edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin akademik başarılarının da öğrencilerin derstteki başarılarını etkileyebileceği düşüncesiyle deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin genel akademik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı yine t testi ile test edilmiştir. Elde edilen t değerleri Tablo I’de gösterilmektedir.

TABLO I
DENEY VE KONTROL GRUBUNUN “PSİKOLOJİYE GİRİŞ VE “SOSYOLOJİYE GİRİŞ” DERS NOTLARI İLE “GENEL AKADEMİK ORTALAMALARI” ORTALAMASI ARASINDAKİ FARKIN ANLAMLILIK TESTİ SONUÇLARI

	Aritmetik Ortalama		Sd	t değeri
	Deney	Kontrol		
Psikolojiye Giriş	1.60	1.44	51	.85
Sosyolojiye Giriş	1.79	1.80	51	.05
Genel Akademik Ortalama	2.44	2.34	51	1.43

Tabloda görüldüğü gibi deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin “Psikolojiye Giriş” ve “Sosyolojiye Giriş” derslerindeki başarı ortalamaları ile “genel başarı ortalamalarının” ortalaması arasında $p = 0.01$ için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Diğer bir anlatımla her iki gruptaki öğrenciler bu özellikler açısından birbirine denk sayılabilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler araştırmanın yürütüldüğü “Tutumlar” ünitesinin öğretim hedeflerini yoklar nitelikte hazırlanan eş değer formda iki testten elde edilmiştir.

Testler 10’u kavrama, 10’u bilgi basamağında olmak üzere 20’şer çoktan seçmeli sorudan oluşmuştur. Testin kapsam geçerliği ve eşdeğerliği 5 konu alanı uzmanına danışılarak sağlanmıştır. Testlerin güvenilirliği ise Kuder Richardson’ın KR-20 formülü ile hesaplanmış, I. testin güvenilirlik katsayısı .71, II. testin ise .74 bulunmuştur.

İşlem

Araştırma “Sosyal Psikoloji” dersinin yalnız “Tutumlar” ünitesini kapsamaktadır. Araştırmada deney ve kontrol grubundaki tüm işlem-

ler araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Araştırmacı, araştırma sırasında gruplardan birine karşı yanlı davranmamak için araştırma sürecindeki tüm faaliyetleri önceden planlamış ve derslerde bu planlara uygun davranmıştır. Ayrıca, deney grubundaki öğrencilerin grup etkililiği ğretim tekniğine alışmaları için, tutumlar ünitesinden önce yer alan iki ünitenin öğretilmesinde aynı teknik kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarında yapılan işlemler aşağıda sırasıyla açıklanmaktadır.

Deney Grubu: Bu gruba, grup etkililiği ğretim tekniği uygulanmıştır. Bu yöntem uygulanırken şu işlemler gerçekleştirilmiştir.

1. Grup 5-6 kişilik 5 takıma ayrılmıştır. Deneklerin takımlara atama işlemi şans yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

2. Sınıftaki tüm öğrencilere ünitenin ğretim hedeflerini kazandıracak nitelikte hazırlanmış okuma materyali verilmiş ve tüm öğrencilerin bu materyali sınıfta okumaları sağlanmıştır.

3. Okuma işlemi bittikten sonra tüm öğrencilere ğretim hedefleri doğrultusunda hazırlanan 20 soruluk doğru-yanlış testi verilerek bunları bireysel olarak cevaplandırmaları istenmiştir.

4. Testlerdeki sorular bireysel olarak cevaplandırıldıktan sonra gruplara, her soru için her üyenin verdiği cevabın rahatça görülebileceği değerlendirme formları dağıtılmıştır.

5. Grup yeleri bireysel cevaplarını forma kayıt ettikten sonra soruları ve cevaplarını aralarında tartışmışlar, her soru için grubun ortaklaşa kabul ettiği doğru cevabı belirleyip bu cevapları değerlendirme formunda göstermişlerdir.

6. Bu işlem bittikten sonra öğrencilere doğru cevap anahtarı verilerek hem grup üyelerinin teker teker hem de grubun ortaklaşa verdiği cevapların değerlendirilmesi ve yapılan hataların tartışılması istenmiştir.

7. Öğrencilere ğretim hedefleri doğrultusunda hazırlanan 20 soruluk çoktan seçmeli maddelerden oluşan I. test verilmiştir.

Kontrol Grubu: Kontrol grubunda konu, deney grubuna verilen metine uygun olarak ve deney grubuyla aynı süre içinde araştırmacı tarafından sunulmuştur. Sunuş sırasında dönüt-düzeltme faaliyetlerine gerek duyulduğu durumlarda yer verilmiştir. Konunun bitiminde öğrencilere deney grubuna verilen 20 maddelik çoktan seçmeli testin aynısı uygulanmıştır.

Araştırmada ğrenmenin kalıcılığını test etmek için ünitenin bitiminden bir hafta sonra hem deney hem de kontrol grubuna 20'şer maddelik çoktan seçmeli I. testin eşdeğer formu olan II. test uygulanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada veri toplama araçlarından elde edilen veriler değerlendirilirken ilkönce deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin başarı puanlarının ortalamaları ve puanların standart kayması hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo II'de özetlenmektedir.

TABLO II
DENEY VE KONTROL GRUBUNDAKİ ÖĞRENCİLERİN BAŞARI PUANLARI
ORTALAMASI VE PUANLARIN STANDART KAYMASI

	GRUPLAR			
	DENEY		KONTROL	
	I. Uygulama	II. Uygulama	I. Uygulama	II. Uygulama
N	27	27	21	21
$\bar{x}$	15.15	14.37	14.04	12.43
S	1.7	1.9	2.3	2.9

Tabloda görüldüğü gibi her iki gruptaki öğrencilerin ünite sonunda verilen testten elde ettikleri puanların ortalaması yüksektir. Standart kaymaların küçük olması ise grup içinde öğrenciler arasında başarı puanları açısından fazla farklılık olmadığını göstermektedir. Ayrıca deney grubunun ortalama başarısı kontrol grubundan yüksek, standart kayması ise düşük bulunmuştur.

Denenceleri test etmek için yapılan istatistiksel analizlerin sonucu sırasıyla aşağıda verilmektedir.

I. Denence: "Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan grubun ortalama başarısı ile geleneksel yöntem uygulanan grubun ortalama başarısı arasında anlamlı bir fark yoktur."

Bu denencede, grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan öğrencilerin başarı ortalamaları ile geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin başarı ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı bağımsız t testi ile test edilmiştir. Yapılan hesaplama sonucu t değeri 1.87 bulunmuştur. Bu değer $Sd = 46$ ve $P = 0.01$ için tablodaki t değeri olan 2.690'dan küçük olduğundan denence doğrulanmıştır.

Tablo II'de görüldüğü gibi deney grubunun başarı ortalaması kontrol grubundan yüksek olmasına karşın, iki grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsızdır. Bu durumda, grup etkililiği öğretim tekniğinin öğrenci başarısı açısından geleneksel yöntemden farklı olmadığını söyleyebiliriz.

II. Denence: "Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan öğrencilerin ünite sonundaki başarı ortalamaları ile bir hafta sonraki başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur."

Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan grubun I. testten elde ettikleri puanların ortalaması ile II. testten elde ettikleri puanların ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımlı t testi ile test edilmiştir. Yapılan hesaplama sonucu t değeri 2.05 bulunmuştur. Bu değer $Sd= 52$ ve $p= 0.01$ için tablodaki t değeri olan 2.67'den küçük olduğundan denence doğrulanmıştır. Yani, grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan öğrencilerin bir hafta arayla verilen eşdeğer formdaki iki testten elde ettikleri başarı puanları ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Bu durumda, ünite öğrenciler tarafından kazanılan bilgilerin bir hafta süre içinde onların başarı ortalamalarında anlamlı bir fark yaratacak derecede değişmediği söylenebilir.

III. Denence: "Geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin ünite sonundaki başarı ortalamaları ile bir hafta sonraki başarı ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur."

Bu deneceyi test etmek için yine bağımsız t testi kullanılmış ve geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin ünite sonundaki başarı ortalamaları ile bir hafta sonraki başarı ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan hesaplama sonucu t değeri 2.82 bulunmuştur. Bu değer $Sd= 40$ ve $p= 0.01$ için t tablo değeri 2.704'den büyük olduğu için denence reddedilmiştir. Yani, geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin bir hafta arayla verilen eşdeğer formdaki iki testten elde ettikleri başarı puanları ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Bu durumda, geleneksel yöntem uygulanan gruptaki öğrencilerin ünite kazandıkları bilgileri bir hafta süresinde başarı ortalamalarını istatistiksel olarak anlamlı derecede değiştirecek kadar unuttukları söylenebilir.

SONUÇ

Bu araştırmada grup etkililiği öğretim tekniğinin etkililiği öğrenci başarısı ve öğrenmenin kalıcılığı açısından incelenmiş ve şu sonuçlar elde edilmiştir.

1. Araştırmada grup etkililiği öğretim tekniğinin öğrenci başarısı açısından geleneksel yöntemden daha etkili olduğunu kanıtlayacak veriler elde edilememiştir.

2. Grup etkililiği öğretim tekniği uygulanan grubun uygulama sonucu başarısı ile uygulamadan bir hafta sonraki başarısı arasında anlamlı bir fark yokken, geleneksel yöntem uygulanan öğrencilerin birinci ve ikinci uygulama arasındaki başarıları arasında ikinci uygulama aleyhine anlamlı bir fark vardır. Bu sonuçlara bakılarak grup etkililiği öğretim tekniği ile daha kalıcı öğrenme sağlandığı söylenebilir.

Ancak, grup etkililiği öğretim tekniğinin etkililiği hakkında daha kesin yargılara ulaşabilmek için bu tür araştırmaların değişik konu alanlarında ve değişik öğrenci grupları üzerinde yürütülmesinde yarar vardır.

KAYNAKÇA

- Kaptan, Saim. **Bilmsel Araştırma Teknikleri ve İstatistiksel Yöntemler**, Ankara: Tekişik Matbaası. 1981.
- Kutsal, Alaattin ve F. Zehra Muluk. **Uygulamalı Temel İstatistik**. Ankara: H.Ü. Fen Fakültesi Basımevi. 1978.
- Mouton S.J. and Blake R.R., **Synergogy**. U.S.A.: Jossey-Bass Publishers, 1984.
- Sharon, Shlomo. "Cooperative Learning in Small Groups: Recent Methods and Effects on Achievement, Attitudes, and Ethnic Relations". **Review of Educational Research**. Vol. 50, L 980, ss 241-271.
- Slavin, E. Robert, "Cooperative Learning". **Review of Educational Research**. Vol. 50, 1980, ss 315-342.
- Turgut, M. Fuat. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları**. Ankara: Nüve Matbaası. 1977.
- Webb, M. Noreen, "Student Interaction and Learning in Small Groups". **Review of Educational Research**. Vol. 52, 1982, ss 421-425.